

dibinātāji kļūst veci vai dodas mūžībā, bet viņu mantinieki lauksaimnieciskajā darbībā neredz perspektīvu, kaut arī pārtika bija, ir un būs nepieciešama. Savukārt šo mazo saimniecību iepriekš apsaimniekotās lauksaimniecības zemes tiek iznomātas lielākiem zemniekiem. Mainās saimnieku uzskati, un arvien svarīgāk ir izvērtēt – labāk strādāt un iegūt, piemēram, 4 t kviešu ražu, nekā veikt lielas investīcijas un galu galā dabūt ražas pieaugumu, kas neattaisno iztērētos līdzekļus. Būtībā visiem saimniekiem ir vajadzīga nākotnes vīzija, bez kuras nekas cits kā dreifēšana bez kompasa nebūs, bet ikvienas kļūdas cena tikai pieaugs. Svarīgais būs efektīva, racionāla apsaimniekošana.

– Kādu redzat nākotni Latvijas lauksaimniecībai?

– Pēdējie trīs sarežģītie gadi liek ļoti skrupulozi pārskatīt visu līdzšinējo darbību un ar vēsu galvu izvērtēt, ko darīt un ko nedarīt, uz ko fokusēties un no kā varbūt arī atteikties. Iespējams, ka, piemēram, no septiņiem darbiem ir jāfokusejas tikai uz četriem vai trijiem. Tas attiecas arī uz “Zilūžiem” (pērn neto apgrozījums sasniedza 2,2 milj. eiro un nodarbināja 39 cilvēkus), jo pašlaik finansiāli lielākais vilcējspēks ir piena lopkopība, kam arī jāvelta vislielākā uzmanība, jo īpaši darba ražīguma un efektivitātes paaugstināšanai – robotizācijai. Tas gan nenozīmē atteikšanos no augkopības, vienlaikus Valmieras apkaimes zemes auglība nav salīdzināma ar Zemgalē esošajām, un līdz ar to specializēties graudkopībā ir ļoti riskanti, vēl jo vairāk, ja Ukraina, kuru savulaik dēvēja par maizes klēti, jo tai ir ļoti auglīga augsnes, klauvē pie Eiropas Savienības durvīm. Ar Ukrainā izaudzētā izmaksām Latvijā konkurēt nevarēsim arī tad, ja šīs valsts lauksaimnieki izpildīs visus ES nosacījumus. Ļoti nozīmīgs faktors bija un būs kooperācija. Proti, “Zilūžiem” ir ganāmpulks, bet, lai izveidotu pilnu kūtsmēsļu pārstrādes ciklu, ir nepieciešama biogāzes iekārta, bet, ja tāda ir līdzās esošajai zemnieku saimniecībai, tad varbūt var izskatīt sadarbības iespējas. Skaudība, nenovīdība par to, ka kaimiņam kaut kas izdevies labāk vai vairāk, jānoliek malā, jo tā grauj mūsu spējas panākt labāko iespējamo rezultātu, un viensētņnieku vienmēr ir vieglāk apspēlēt nekā kopienā – kooperatīvā. Manuprāt, mainoties paaudzēm, kooperācijas vilcienā lēks arvien vairāk lauksaimnieku, jo tā ir ne tikai iespēja pārdot savu produkciju par augstāku cenu ar izdevīgākiem nosacījumiem, bet arī iepirkt vajadzīgo par zemāku cenu, bet labākiem nosacījumiem nekā tad, ja to dara vienatnē. LL

Revolūcija Kanādas piena lopkopībā

Albertas provinces saimniecības Kanādā piedzīvo ražošanas kāpumu un strauju darbaspēka samazinājumu, piesaimniecībās integrējot mākslīgo intelektu (MI) un automatizāciju.

Sākot ar pilnībā automatizētām slaukšanas sistēmām, kas darbojas visu diennakti, līdz sarežģītai mākslīgā intelekta darbinātai veselības uzraudzībai, tehnoloģijas skar visus piena lopkopības aspektus, ļaujot lauksaimniekiem palielināt ražošanu vidēji par 25 %, vienlaikus darbaspēka izmaksas samazinot gandrīz par trešdaļu. To veicina robotizēto slaukšanas risinājumu plaša ieviešana. Šīs sistēmas ļauj govīm slaukt pēc to dabiskā grafika, parasti 2,5–3 reizes dienā, kas daudzās ražotnēs ir nesīs piena ražošanas pieaugumu līdz pat 15 %.

Šīs revolūcijas patiesais spēks slēpjas uz datiem balstītā ganāmpulka pārvaldībā. Uzlaboti sensori, bieži izmantojot radiofrekvences identifikāciju (tehnoloģija automātiskai identifikācijai, kurā datus nosūta un saņem ar radiosignālu palīdzību, izmantojot ierīces, ko sauc par RFID tagiem jeb retranslatoriem), izseko atsevišķu govju izslaukumu, reāllaikā mērot piena

sastāvu, ķermeņa temperatūru un atgreimošanas modeli. Šī datu analitika sniedz lauksaimniekiem noderīgu informāciju, un dažas saimniecības ziņo par 30 % ārstēšanas izmaksu samazinājumu, pateicoties veselības problēmu agrīnai atklāšanai.

Papildus dzīvnieku apsaimniekošanai tehnoloģijas optimizē saimniecības vidi un resursu pārvaldību. Saimniecības ievieš ilgtspējīgas prakses, izmantojot viēdas ventilācijas sistēmas, kas automātiski uztur optimālu temperatūras diapazonu 5–20 °C, kā rezultātā piena ražošana pieaug par 15 % un enerģijas izmaksas samazinās par gandrīz 30 %.

Visbeidzot, inovācijas maina arī barības un atkritumu apsaimniekošanas veidu. Precīzas barības sistēmas izmanto tehnoloģiju, lai izsniegtu individuālas barības devas, optimizējot uzturvērtību un samazinot barības atkritumus līdz pat 12 %, vienlaikus palielinot piena izslaukumu par 8 %.

Atkritumu apsaimniekošanas jomā automatizētas kūtsmēsļu sistēmas atdala cietās vielas no šķidrums, lai radītu kompostu un barības vielām bagātu mēslojumu, bet ūdens pārstrādes sistēmas samazina saldūdens patēriņu pat par 50 %. LL

Dzīvnieku izcelsmes produkti bērnu uzturam

Piena produktu, olu un zivju patēriņam ir pozitīva ietekme uz Āfrikas bērnu attīstību, to ir pierādījis nesēns veikts pētījums. Bērni, kuru uzturā bija dzīvnieku izcelsmes produkti, mazāk cieta no attīstības traucējumiem.

Gandrīz 150 miljoni bērnu, kas jaunāki par pieciem gadiem, visā pasaulē cieš no nopietniem augšanas un attīstības traucējumiem. Zinātniskajās aprindās to sauc arī par “aizturētu augšanu”, un to izraisa nepietiekams nepieciešamo uzturvielu daudzums ēdienkartē. Aizturēta augšana ne tikai traucē bērnu augšanu garumā, bet arī ir saistīta ar garīgās attīstības traucējumiem un palielinātu bērnu mirstību.

Pētījumi liecina, ka gaļas, piena produktu, olu un zivju patēriņš var samazināt šo attīstības deficītu. Dati tika iegūti no reprezentatīvām apsekošanām, kas veiktas Etiopijā, Malāvijā, Nigērijā, Tanzānijā un Ugandā. Tajā tika iekļauti 32 000 bērnu vecumā līdz pieciem gadiem, daudzi zēni un meite-

nes gadu gaitā tika vairākkārt pārbaudīti.

Rezultāti runā paši par sevi: ja meitene vai zēns kaut vai reizēm patērēja dzīvnieku izcelsmes produktus, augšanas apstāšanās risks samazinājās gandrīz par septiņiem procentpunktiem. Vislielākā pozitīvā ietekme bija olu patēriņam, kam sekoja piena produkti un zivis. Gaļas ietekme dažās valstīs bija pozitīva, bet citās ne. Pētnieki savā statistiskajā analizē izslēdza citu faktoru, piemēram, ģimenes ienākumu vai vecāku izglītības, ietekmi.

Pētījums parādīja, ka arī augļi, dārzeņi un pākšaugi labi ietekmē augšanu un attīstību.

Tomēr tikai augu izcelsmes uztura pozitīvā ietekme bija mazāka nekā tad, ja bērns patērēja arī dzīvnieku izcelsmes produktus. Bet lauku apvidos bieži vien nav pieejams pietiekams daudzums barojošas augu izcelsmes pārtikas visu gadu. Rezultāti liecina, ka jāuzlabo piekļuve dzīvnieku izcelsmes pārtikai, īpaši nabadzīgākās ģimenēs. LL